

ชื่อวิทยานิพนธ์	การปฏิบัติของพยาบาลที่ผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออกในการดูแลผู้ป่วย ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล
ผู้เขียน	นางสาวอภิรดี สุขศักดิ์
สาขาวิชา	พยาบาลศาสตร์ (การพยาบาลผู้ใหญ่)
ปีการศึกษา	2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติของพยาบาลที่ผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออกในการดูแลผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพจำนวน 123 คน ที่ปฏิบัติงานอยู่จริงในโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 1 ปี การศึกษานี้ใช้เครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป (2) แบบสำรวจการปฏิบัติของพยาบาลที่ผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออกในการดูแลผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และ (3) แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึก ซึ่งหาความเชื่อมั่นโดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การปฏิบัติของพยาบาลที่ผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออกในการดูแลผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลที่อยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติเป็นประจำหรือปฏิบัติทุกครั้ง จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ (1) การยอมรับและเข้าใจในการปฏิบัติตามความเชื่อของญาติในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย (2) การตอบสนองความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยและญาติ โดยการอนุญาตและเอื้ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนา เช่น ไหว้พระ สวดมนต์ เป็นต้น และ (3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของญาติในกระบวนการดูแลผู้ป่วยให้ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ

2. การปฏิบัติของพยาบาลที่ผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออกในการดูแลผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลที่อยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติบ่อยครั้งหรือเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 6 ข้อ สามารถจำแนก

ตามรูปแบบภูมิปัญญาตะวันออกเป็น 2 รูปแบบ คือ (1) การใช้ธรรมะ ความเชื่อและความศรัทธาทางศาสนา จำนวน 5 ข้อ และ (2) นวดไทย จำนวน 1 ข้อ

3. การปฏิบัติของพยาบาลที่ผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออกในการดูแลผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลที่อยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติเป็นบางครั้งหรือนานๆ ครั้ง และไม่มีการปฏิบัติเลย จำนวน 21 ข้อ สามารถจำแนกตามรูปแบบภูมิปัญญาตะวันออกเป็น 7 รูปแบบ คือ (1) อาหารและสมุนไพร จำนวน 4 ข้อ (2) การใช้ธรรมะ ความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา จำนวน 3 ข้อ (3) สมุนไพร จำนวน 3 ข้อ (4) นวดไทย จำนวน 2 ข้อ (5) โยคะ จำนวน 3 ข้อ (6) พลังปราณ จำนวน 3 ข้อ และ (7) ไทเก๊ก ชี่กง จำนวน 3 ข้อ

4. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติพยาบาลที่ผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออก ได้แก่ พยาบาลส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับแนวคิดและวิธีการปฏิบัติพยาบาลที่ผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออก ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติ และนโยบายที่ยังไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมการผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออกสู่การปฏิบัติพยาบาลในโรงพยาบาล

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบภูมิปัญญาตะวันออกที่พยาบาลเลือกใช้ผสมผสานสู่การปฏิบัติพยาบาลบ่อยครั้งหรือเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การใช้ธรรมะ ความเชื่อและความศรัทธาทางศาสนา และการนวดไทย ในขณะที่ภูมิปัญญาตะวันออกด้านอื่นๆ ยังถูกนำมาใช้น้อย อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า พยาบาลส่วนใหญ่ตระหนักถึงประโยชน์ของการผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออกสู่การปฏิบัติพยาบาล ดังนั้นจากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการปฏิบัติของพยาบาลที่ผสมผสานภูมิปัญญาตะวันออก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วยและญาติ

Thesis Title	Practices of Nurses in Integrating Eastern Wisdom in Caring for Hospitalized Patients
Author	Miss Aphiradee Sooksuk
Major Program	Nursing Science (Adult Nursing)
Academic Year	2004

Abstract

The objectives of this descriptive research were to survey practices of nurses in integrating eastern wisdom in caring for hospitalized patients. The subjects were 123 registered nurses who worked in regional hospitals and general hospitals under the Ministry of Public Health. The subjects were required to have experience in providing care in hospitals for at least one year. The instruments used in this study were developed by the researcher and comprised three parts: (1) demographic data form, (2) questionnaire pertaining to practices of nurses in integrating eastern wisdom in caring for hospitalized patients, (3) interview guide for in-depth interview. Cronbach' s alpha coefficient of practices of nurses in integrating eastern wisdom in caring for hospitalized patients was 0.8 .The data were analyzed by descriptive statistics.

The findings revealed that:

1. The practices of nurses in integrating eastern wisdom in caring for hospitalized patients at the “always” level consisted of 3 items: (1) the acceptance and understanding of families’ beliefs and culture for terminally ill patients, (2) the response to patients’ and their families’ spiritual needs by allowing or facilitating their religious practices such as praying and worshipping Buddha image, and (3) the promotion of family participation in the caring process in order to respond to the clients’ physical, psychological and spiritual needs.

2. The practices of nurses in integrating eastern wisdom in caring for hospitalized patients, at the “frequent” level consisted of 6 items relating to 2 main types of eastern wisdom: (1) Dhamma (Buddhist sermon), religious belief and faith, and (2) Thai massage.

3. The practices of nurses in integrating eastern wisdom in caring for hospitalized patients, at the “occasional” or “never practiced” levels consisted of 21 items relating to 7 types of eastern wisdom: (1) food and herbal medicine, (2) Dhamma, religious belief and faith, (3) meditation, (4) Thai massage, (5) yoga, (6) pranic healing and (7) tai chi and chi gong.

4. Problems and obstacles of nursing practice in integrating eastern wisdom in caring for hospitalized patients were as follows: the nurses lack knowledge and understanding about concepts and process of integration of eastern wisdom into nursing practice, Practicing of eastern wisdom was time consuming, and there was no clear policy supporting the integration of eastern wisdom into nursing practice in hospitals.

The result has revealed that eastern wisdom that nurses frequently integrate into nursing practice consists of Dhamma, religious belief and faith and Thai massage, while other types of eastern wisdom were less frequently used. However, the results of the study also revealed that most nurses were aware of the benefits of integration of eastern wisdom into nursing practice. Hence, this study provided fundamental information for development of nursing practice congruent with the patients’ and their families’ needs.